

1

LO-informasjon om

EF

*Vedtaket
i LOs sekretariat*

*Intervju
med LOs formann*

Samarbeid og fellesskap

Utgitt av Landsorganisasjonen i Norge,
Informasjonskontoret.

www.pdf-arkivet.no/eec/ 2012

Uttalelse fra Sekretariatet i Landsorganisasjonen om Norge og Det europeiske fellesskap

(Vedtatt med 14 mot 1 stemme.)

Forhandlingene om medlemskap i Det europeiske fellesskap er nå sluttført og Regjeringen har undertegnet forhandlingsresultatet. Sekretariatet i Landsorganisasjonen har i møte 25. januar 1972 behandlet saken og uttaler:

Sekretariatet konstaterer at forhandlingene er ført i samsvar med den målsetting Regjeringen trakk opp i sin tiltredelseserklæring og etter den fullmakt den har fått av Stortinget. Dette ligger på linje med beslutninger som er truffet av Landsorganisasjonens kongresser, Det norske Arbeiderpartis landsmøte og i flere landsstyremøter.

Landsorganisasjonens sekretariat vil uttrykke sin anerkjennelse til Regjeringen for den måte norske interesser er ivare tatt på under de langvarige og vanskelige forhandlinger i Brussel.

Regjeringen gjorde det klart i sin tiltredelseserklæring at den ved behandlingen av markedssaken ville legge avgjørende vekt på kravet om å sikre gode og trygge kår for de store folkegrupper i industri, tjenesteytende virksomhet, landbruk, sjøfart og fiske. Dette er i samsvar med den politikk som Landsorganisasjonen og Arbeiderpartiet følger.

Regjeringen har etter Sekretariatets oppfatning ivaretatt disse forutsetninger på en tilfredsstillende måte i de forhandlinger som nå er fullført.

Sekretariatet legger i sin totale vurdering vekt på betydningen av å trygge arbeidsplassene, fortsatt vekst i norsk næringsliv og en god miljøutvikling. Industriell vekst og gunstige vilkår for norsk skipsfart hører til forutsetningene for gode vilkår innen jordbruk og fiske.

Landsorganisasjonens sekretariat mener at samarbeid i De europeiske fellesskap skaper forutsetninger for løsning av viktige fellesoppgaver for de store folkegrupper. Sekretariatet understreker den vekt en samlet og sterk europeisk fagbevegelse vil ha i gjennomføringen av disse oppgaver.

Landsorganisasjonens sekretariat mener at det samlede forhandlingsresultat er akseptabelt, og anbefaler medlemmene å stille seg positivt til det. Den endelige tilråding til medlemmene blir gjort av Landsorganisasjonens ekstraordinære kongress.

Saken blir nå lagt fram til rådgivende folkeavstemning. Landsorganisasjonen, i samarbeid med Det norske Arbeiderparti, iverksetter nå den brede demokratiske saksbehandling som er forutsatt. Landsorganisasjonen vil gjøre sitt til at det blir en omfattende, opplysende og avklarende debatt før den endelige avgjørelse treffes.

Sekretariatet i Landsorganisasjonen understreker betydningen av at debatten blir ført slik at den ikke svekker, men styrker arbeiderbevegelsen og dens innflytelse på samfunnsutviklingen.

Den nordiske samarbejdskomitéens vedtak

Samarbejdskomitéen for de socialdemokratiske partier og Landsorganisationer i de nordiske lande har haft møde i København den 23. januar 1972 og drøftet europæiske markeds- og sikkerhedspolitiske spørgsmål.

Det er af væsentlig betydning for udviklingen af samarbejdet i Norden, at hvert enkelt land opnår en for det tilfredsstillende markedsløsning, og de nordiske lande vil støtte hverandre i arbejdet herfor. Samarbejdskomitéen erklærede sig derfor tilfreds med, at Danmark og Norge nu har opnået sådanne resultater i forhandlingerne med de europæiske fællesskaber.

For at styrke institutionerne i det nordiske samarbejde foreslår Samarbejdskomitéen iøvrigt, at der oprettes et samarbejdssekretariat til støtte for arbejdet i den nordiske ministerkomité.

Samarbejdskomitéen giver sin støtte til at fælles forberedelser til konferencen om sikkerhed og samarbejde i Europa så snart som muligt kan begynde. Komitéen anbefaler, at konferencen afholdes i Helsingfors.

Samarbejdskomitéen ønsker at bidrage til videreudviklingen af samarbejdet i Europa og vil i den anledning nedsætte to arbejdsgrupper:

den ene gruppe bestående af repræsentanter for de socialdemokratiske partier og Landsorganisationer i Norden, som vil arbejde med spørgsmål i forbindelse med den europæiske sikkerhedskonference,

den anden gruppe vil virke som et kontaktorgan mellem de socialdemokratiske partier og Landsorganisationer i Norden vedrørende udviklingen af det økonomiske samarbejde i Europa.

Tor Aspengren om EF i samtale med Per Bratland, Arbeiderbladet

Det er ingen katastrofe for Norge å bli stående utenfor EF, men en ulykke vil det være for vårt land, sier Landsorganisasjonens formann, Tor Aspengren, i en samtale med Arbeiderbladet. I sum er forhandlingsresultatet i Brussel tilfredsstillende. Noe bedre tilbud får vi aldri, men avslår vi nå og angrer oss seinere kan det lett bli tale om dårligere betingelser.

Norsk medlemskap i Fellesmarkedet byr på store, en kan godt tale om avgjørende fordeler for norsk industri og for den øvrige lønnstakervirksomhet som er Landsorganisasjonens basis. LO har 600 000 medlemmer. Den næringsvirksomhet som LO har best kontakt med representerer over én million arbeidsplasser og svarer for tre fjerdedeler av nasjonalproduktet. Industrien alene omfatter nær tredjeparten av det samlede antall sysselsatte og over tredjeparten i verdiskapning — langt mer enn jordbruk og fiske til sammen, understreker LO-formannen.

Han antyder perspektivene for norsk industri, og også for fisket, gjennom denne markedsskissen: Et samlet Norden (NORDØK) omfatter en befolkning på 20 millioner, frihandelsområdet EFTA (som nå går i oppløsning) teller 100 millioner mennesker, det utvidede EF (Fellesmarkedet i Europa) betyr tollfri kontakt med om lag en kvart milliard mennesker.

Jeg har sagt det mange ganger, og jeg sier om igjen: Alle i vårt land, også jordbrukerne og fiskerne, er best tjent med at Norge blir medlem av EF, konkluderer Tor Aspengren.

Nedenfor gjengir vi den fortsatte samtale, slik som ordene falt:

— *Ikke så få mennesker snakker om andre tilknytningsformer til EF enn medlemskap. Alle vet at det teoretisk eksisterer slike muligheter. Eksisterer de i praksis?*

ASPENGREN: Etter mitt syn finnes det ikke noen annen virkelighetsnær problemstilling enn *innenfor* eller *utenfor*. Med medlemskap er vi innenfor. Uten medlemskap er vi utenfor. Handelsavtale? Ja, det finnes dem som også nevner assosiering. Det er slikt som sies når man vil unngå å ta stilling til realitetene. En handelsavtale byr på så små fordeler for et land som vårt, at veien ikke kan sies å være noen løsning av våre problemer. Assosiering kommer ikke på tale. Det er en ordning som er ment for utviklingsland.

HANDELSAVTALE ER IKKE NOK

— *Hvorfor avviser De en handelsavtale? Har det noe med vår industristruktur å gjøre?*

ASPENGREN: Både med bedriftsstrukturen, slik den er i dag, og med den omstendighet at store deler av vårt næringsliv ellers, altså *i tillegg til viktige industrigreener*, faller utenfor en slik ordning. Også fisket f. eks. Jeg har forsøkt å følge utviklingen i Sverige og Østerrike. Disse landene er, med utgangspunkt i utenrikspolitiske overveielser og nødvendigheter, interessert i andre ordninger enn medlemskap. Men de er ikke glade. Bl. a. fordi usikkerheten i forbindelse med de forskjellige arrangementer er langt større enn den usikkerhet vårt forhandlingsresultat byr på. De må operere med 3—4 års perspektiver. Vi har jo, selv etter pessimistenes bestikk, 10 år å gå på. Dessuten har Regjeringen fått politiske garantier for en gunstig fortsettelse, noe som ikke kan knyttes til noen form for avtale utenom medlemskap.

— *Hva faller utenfor?*

ASPENGREN: Helt klart er det at jordbruk og fiske blir holdt utenfor en handelsavtale. Dessuten deler av industrien. Og vi må være klar over at hvis vi selv stiller oss kjølige til et samarbeid, kan vi ikke vente filantropiske gjerninger fra EFs side. Forbeholder vi oss retten til å pukke på vårt uten forståelse for den annen parts synspunkter, er det klart at vi må vente den samme behandling fra den annen side. Det er ikke noen grunn til å kritisere andre land for at de opptrer nøyaktig som vi selv gjør.

— *Hva vil skje med skipsfarten hvis Norge holder seg utenfor EF?*

ASPENGREN: Jeg har ikke studert skipsfartens problemer slik at jeg kan svare kategorisk. De som har kjennskap til denne næring, har gitt uttrykk for at situasjonen kan ligge litt annerledes an for handelsflåten enn for industrien. Men Norge er en toneangivende skipsfartsnasjon. Ingen skal få innbilt meg at vi unngår slike virkninger som at EF vil preferere sin egen skipsfart i mange forbindelser, hvis Norge velger å holde seg utenfor. Men først og fremst vil skipsfartsnæringen, akkurat som fiskerinæringen, i stor utstrekning måtte stå som tilskuere til reelle forhandlinger på sine egne saksområder. De egentlige forhandlinger i europeisk sammenheng vil nemlig, nokså selvsagt, finne sted innenfor EFs ramme, selv om de får et formelt tillegg på et bredere internasjonalt plan. Jeg minner igjen om at EF blir en markedsorganisasjon med mer enn en kvart milliard menesker. Å tro på særbehandling av Norge fordi det er et lite land som helst vil leve for seg selv, er det samme som å vente forhandlinger om alle spørsmål mellom Norge og Tøtø hvis Tøtø skulle ønske å holde seg utenfor Norge.

BÅDE ØKONOMISK OG POLITISK VURDERING

— *Når De anbefaler medlemskap i Fellesmarkedet, legger De da tyngdepunktet i en politisk vurdering på lang sikt? Jeg tenker på den næringsmessige og samfunnsmessige utvikling med en stadig mer markert avhengighet menneskene og landene imellom for å få løst de store problemer som verden slåss med. Eller er De mest opptatt av de fordeler, veier mot risiker, som det norske folk står overfor på det materielle plan?*

ASPENGREN: I de 10 åra vi har vurdert Fellesskapet, har det for en faglig tillitsmann først og fremst vært en plikt å se alt dette rent økonomisk. Ikke bare på kort sikt. Jeg tror det er riktig å si det slik at det er på lang sikt vi oppnår de største økonomiske fordeler av medlemskap i EF.

Men det bor så mye av en politiker i meg at jeg tror medlemskap og engasjement er nødvendig også ut fra andre synsvinkler. En rekke av de største problemene menneskeheten nå slåss med, kan ikke løses av det enkelte land — særlig ikke av et lite land. Denne avhengigheten må vi erkjenne i praksis, for vi kan ikke isolere oss fra konsekvensene av det andre gjør selv om vi vil. Det hjelper ikke at vi holder oss utenfor formelt. Vi bare avskriver innflytelse på den måten.

Jeg tror dessuten at mye av samfunnsstrukturen i det framtidige Europa vil kunne formes i samme retning som det er lykkes i Norge og Norden, og at dette best vil skje gjennom et intimt samarbeid mellom fagbevegelsen og sosialdemokratiske partier i alle land, også vårt, innenfor EF.

— *Blir det større muligheter for rent internasjonalt faglig samarbeid innenfor EF?*

ASPENGREN: Vi kjenner jo problemene med de flernasjonale konserner, multinasjonale selskaper som det heter. Behandlingen av dem vil bli lettet, det er ett eksempel. Spredt og isolert har fagbevegelsen ingen mulighet for å nå fram overfor gigantene. Men i det øyeblikk fagorganisasjonene samordner sitt syn og sine tiltak i europeisk format, kan de øve innflytelse. Det kan da tenkes avtaler som gjøres gjeldende for flere land, en mulighet som åpner for store perspektiver på det faglige område. Det faglige møte i Oslo 5. og 6. november hadde denne bakgrunn. Det gjelder å gi det faglige samarbeidet et stadig bredere internasjonalt perspektiv, og å bygge det ut som det passer i de forskjellige deler av verden. Derfor blir det også dannet en nordisk samorganisasjon. I begge sammenhenger er EF-samarbeidet viktig.

— *Hvilken vekt legger De på den medbestemmelsesrett som Norge får som medlem av EF?*

ASPENGREN: Hvis De med dette mener å spørre om jeg er fornøyd med Norges innflytelse i sammenlikning med andre lands, så må jeg si som utenriksminister Cappelen: Ordningen i EEC er tilfredsstillende. Det lyder kanskje nokså elementært, men bare det at man kommer med i drøftelsene betyr mye. Og de forholdstall som er valgt for delingen av representanter mellom store og små land er meget fordelaktige for de små land. I Kommisjonen får Norge f. eks. én representant mens store land som Frankrike og Vest-Tyskland med mer enn den tidobbelte befolkning og en ganske annen økonomisk styrke, likevel møter med bare to. Tilsvarende forhold er det innenfor andre organer.

VI MÅ OPPRETTOLDE KONKURRANSEEVNEN

— *Tror De at det norske folk har klart for seg at EFTA nå går i oppløsning og at et frihandelsområde på om lag 100*

millioner mennesker i realiteten ikke kan erstattes av annet enn fullt medlemskap i EF? Med andre ord, at valget ikke står mellom medlemskap i EF på den ene side og det som består i dag på den annen, men at valget i virkeligheten gjelder medlemskap i EF eller tilbakegang til markert isolasjon for Norge?

ASPENGREN: Nei, dessverre. Verken myndighetene eller de som har stilt seg positive til forhandlingene med EF har vært særlig flinke til å forklare situasjonen. Jeg tror mange ennå er av den oppfatning at det er ikke så farlig med alt dette, for det går jo bra som det går. Folk innbiller seg at vi har EFTA og at vi har muligheter for NORDØK eller SKANDØK. Ingen av disse alternativene eksisterer.

— Hvordan blir situasjonen for norsk næringsliv, i første rekke for industrien, hvis Norge ikke blir medlem av EF nå?

ASPENGREN: Allerede i begynnelsen av 1960-åra så de faglige ledere her hjemme klart hvor viktig den økonomiske problemstillingen er. Hvis Norge blir stående utenfor, isolert og alene, betyr det ikke bare at vi må klatre over tollmuren. Tollbarrieren er bare en liten del av det hele. Blir vi stående utenfor får det negative virkninger for kapitaltilførselen til landet og for lysten til å investere, samtidig som behovet for begge deler vil stige. Vi må nemlig i tilfelle være *bedre* enn andre, både teknisk og produktivitetmessig, for å holde stillingen i konkurransen og nøytralisere virkningen av tollmuren. I tillegg får vi varestrømmen utenfra, basert på en marginalproduksjon ute som nøytraliserer *våre* tollhindringer. Det er også grunn til å nevne at mens våre egne forskningsmuligheter blir mindre som følge av omstendighetene, går vi glipp av den «know how» utenfra som EF-miljøet vil bringe oss. Det er disse tingene som til sammen teller så mye.

For eksportindustrien ligger dette klart i dagen — altså for treforedlingsindustrien, ferrolegeringsindustrien, alumniumsindustrien og en stor del av verkstedindustrien. La meg føye til: For en del år siden var verkstedindustrien en typisk norsk hjemmeindustri. Den er det ikke lenger. I dag er den eksportindustri i like høy grad som hjemmeindustri.

— Hvordan vil norsk industri håndtere en situasjon med Norge utenfor EF?

ASPENGREN: Der det har passet, har jeg under reiser i den seinere tid tatt kontakt med bedrifter. Jeg har lyst til å nevne noen eksempler. Moelven Bruk har store utvidelsesmuligheter i Moelven og Brumunddalen, og bedriften har ekspandert voldsomt de siste 10 åra. På spørsmål fra min side om hva de ville gjøre, var svaret: Vi vil etablere oss ute og ekspandere innenfor EFs tollmurer — antakelig i Belgia. Under et besøk i Rogaland ga Øglænd uttrykk for det samme. Selv sitter jeg i styret for Norsk Jernverk og vet hvor vanskelig det vil bli bl. a. hvis vi ikke kommer med i kvotefordelingen innenfor Kull- og Stålunionen. For en tid tilbake sto det i avisene at Spigerverket ville engasjere seg i England. Med den viten jeg har om Spigerverkets ledelse er jeg ikke i tvil om at planene har EF-bakgrunn. Spigerverket er fortsatt opptatt av mini-stålverk innenfor EF-murene. Jeg synes ikke disse tendenser i og for seg er kritikkverdige, hvis iverksettelsen først skjer når det er avgjort at Norge ikke kommer med.

— *Kan det tenkes en parallellkjøring med drift både hjemme og i et eller annet land innenfor EF, slik at «utvandringen» ikke blir til skade for sysselsettingen og den teknologiske utvikling her hjemme?*

ASPENGREN: Jeg tror ikke det er noen mulighet for at en bedrift som f. eks. Moelven Bruk både kan ekspandere her hjemme og bak tollmurene ute. Nå snakker vi altså fortsatt om situasjonen hvis Norge blir stående utenfor EF. Jeg ser en fare for sysselsettingen her hjemme.

— *De tror ikke dette blir oppfattet som skremser?*

ASPENGREN: Jeg har sagt hva jeg mener. Skal jeg si noe annet?

VÅRT NÆRINGSLIV MÅ VURDERES I SAMMENHENG

— *Den borgerlige presse har vært inne på samme tankegang i intervjuer med industriledere. Også De regner altså med at dette synspunktet ikke bare teller, men er helt sentralt ved vurderingen av medlemskap?*

11 ASPENGREN: Jeg leser aviser og vet hva Aftenposten og Morgenbladet skriver og hva bedriftsledere sier. Jeg vet hvilke

meninger som er ute og går. De bestemmer ikke mitt syn. Men jeg kan ikke forby andre, heller ikke politiske motstandere, å vite og mene det samme som jeg enkelte ganger, i dette tilfelle om visse beinharde forhold i økonomisk liv. Norsk industri er ute for å tjene penger. Enhver som sitter plassert i norsk arbeidsliv som jeg gjør, vet at min vurdering er realistisk. Jeg har måttet lære meg til å vurdere nøkternt. Jeg farer ikke med skremser. Er det slik at folk mener at Norge bør stå alene selv om det fører med seg en viss stagnasjon, med noe mindre velstandsutvikling enn vi har hatt og fortsatt ville fått innenfor EF, så all right. Det er bare å bøye seg for det. Men personlig tror jeg ikke at det norske folk vil føle seg lykkelig ved å komme på siden av utviklingen på denne måten.

— *De regner altså med at industrien havner i en defensiv holdning hvis Norge holder seg utenfor EF. Har De noen mening om konsekvensene for de andre næringer?*

ASPENGREN: Det er en intim sammenheng mellom industriens og de andre næringenes situasjon. På denne bakgrunn har jeg vanskelig for å forstå jordbrukets holdning. Norsk jordbruk er avhengig av en betydelig subsidiering. Basis for denne inntektsoverføring er industrien. Subsidiene andrer til minst halvannen milliard kroner i året. Hvor skal jordbruket få disse pengene fra hvis industrien ikke kan betale? Jordbruket kan i hvert fall ikke få så store fordeler som hittil, og som EF-avtalen stiller i utsikt. Så vidt jeg kan forstå får jordbruket en imøtekommende behandling av EF på alle områder, unntatt kornproduksjonen. Men korntrygden kan ikke fortsette som hittil under noen omstendigheter. Det viser erfaringene siste sommer.

— *Men fiskerne?*

ASPENGREN: De kommer i en litt annen stilling. Men jeg begriper ikke at de ikke er redde for å miste sine avsetningsmuligheter. Jeg forstår heller ikke at de tror bosettings- og næringsmønsteret langs kysten kan opprettholdes uten en meget aktiv distriktpolitikk, der industriens evne til å knopp-skyte innenfor landets grenser er avgjørende.

Jeg vil gjerne føye til at Landsorganisasjonen støttet kravene fra jordbruk og fiske. Det er ikke noe motsetningsforhold i våre ønsker. Det er i vurderingen av virkninger vi skiller lag.

TRYGGHET OG FRED

— *Hvordan vurderer De den innenrikspolitiske utvikling fram til den endelige avgjørelse i Stortinget? Spesielt: Hvordan kommer det til å gå i fagbevegelsens rekker?*

ASPENGREN: Jeg vil ikke uttale meg om den generelle utvikling i de forskjellige politiske partier. Men jeg er optimist. Til i dag har det vært sagt mest om negative sider ved medlemskap i EF. De fleste har villet vente og se et forhandlingsresultat. Nå er det på bordet. Først nå kan man helt konkret ta for seg de enkelte bestanddeler. Først nå kan man begynne en saklig diskusjon om forhandlingsresultatet. Den vil komme og den vil bære frukter.

Når det gjelder fagbevegelsen vet vi at synet varierer. I 1971 var det en rekke landsmøter — 10 i alt tror jeg. Seks av disse landsmøtene drøftet ikke EF-spørsmålet. De holdt seg til tidligere vedtak om å vente på forhandlingsresultatet. Fire har tatt standpunkt. To av dem, Grafisk og Arbeidsmannsforbundet, gikk begge imot medlemskap. De ville bryte forhandlingene. De to øvrige forbund, typiske industriforbund, Kjemisk og Papir, som selvfølgelig kjenner problemene på sine fagområder, har klart sagt fra at de vil forhandlingene skal sluttføres. De ville se på resultatet før de tar standpunkt.

Vi vet at det legges opp til fortsatt kamp fra «Folkebevegelsen»s side, hvor det jo også er med representanter fra fagbevegelsen. Arbeiderpartiets landsstyre drøftet saken for noen dager siden. Etter min oppfatning var det en meget god diskusjon. Bl. a. ble det gitt uttrykk for at man nå må ut med informasjon og prøve å få i stand en saklig meningsutveksling. Jeg håper det lar seg gjøre.

Det har vært snakket om splittelse i fagbevegelsen med bakgrunnen i holdningen til EF. Jeg vil vise til at vi har hatt mange vanskelige saker å ta stilling til i tidens løp, spørsmål som det har vært dyp uenighet om. EF-saken står ikke i noen særstilling. Fram til det tidspunkt da Stortinget skal behandle saken vil det bli argumentert for og imot. Men noen splittelse tror jeg ikke på — verken på politisk eller faglig grunnlag. At «Folkebevegelsen» kanskje forsøker seg med midler som tidligere ikke har vært brukt, er så sin sak. Jeg tror ikke at det vil nytte. Det er nå engang slik at urimelig-

heter faller sammen av seg selv. Altså: Jeg er optimist. «Folkebevegelsen» kan ikke lenger si noe nytt.

— *Hva tror De er det sentrale for mennesker i vår tid?*

ASPENGREN: Jeg vil forsøke å uttrykke meg slik som jeg møter holdningen ute i fagbevegelsen. Det er spørsmål om trygghet som står i forgrunnen. Ikke bare trygghet i arbeidslivet fra dag til dag, men trygge perspektiver for åra som kommer. Det gjelder for alle og omfatter alt fra krig-fred-perspektivet til forholdene på arbeidsplassene og i dagliglivet ellers. Også EF blir vurdert under denne synsvinkel. Og for oss som tror på Europa-samarbeidet blir det en oppgave å overbevise nettopp på dette punkt. Makter vi det, så vinner vi folkeavstemningen klart. Og det skulle ikke bli så vanskelig, for det finnes ikke lenger noen trygghet som helt ut kan skapes og forvaltes av det enkelte land. Flere og flere blir oppmerksom på det.

